

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

Ca. 21.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

luerit. Huius resolutionis impieras quanta sit, pluribus explicare, nec opus admodum est, nec hic locus permittit.

IN IOANNIS CAP. XXI.

15. Dicit Simoni Petro Iesus: Simon Ioannis, diligis me plus his? Dicit ei, Etiam Domine: tu scis quia

16. amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Ioannis, diligis me? Ait illi, Etiam Domine: tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos

17. meos. Dicit ei tertio: Simon Ioannis, amas me? Contristatus, &c. dixit ei Petrus: Domine, tu scis omnia: tu scis quia amo te. Dicit ei Iesus, Pasce oves meas.

Primatus
Petri va-
rie demō-
stratur.

2. 1.

Hom. 1.
de panit.

2.

Tractat.

123. in

Ioan.

123.

123.

123.

DISPLISET multum Caluino, Petri Primatum & supremam Ecclesie gubernationem ex hoc loco stabiliri. Christi enim verbis inhaerendo obseruamus, presentibus aliis Apostolis ac discipulis, ad unum Petrum illa Christi verba destinari, in quibus Ecclesie sue uniuersae Pastorem constituit. Uniuersam Ecclesiam Petro committit, quum ait indefinitè, Pasce oves meas. Oves quippe Christi sunt totum ouile. Vnde Ecclesie primatum gubernationemq; per uniuersum mundum Petro à Christo haereditum fuisse, scribit Chryostomus. Obseruamus hanc illi pascendi curam cum distinctione & variatione non otiosa, sed certum aliquid & proprium significante, coniunctam committi. Estque hac verborum variatio duplex, tum in officio pascendi, tum respectu eorum quos pascere Petrus iubetur. Nam in primo & tertio mandato utitur Christus proprio & simplici verbo pascendi, *πάσκει*, quod est pabulum necessarium præbere seu verbo prædicationis, seu Sacramentorum alimento, seu vitæ & morum exemplo. In secundo mandato utitur verbo, *ποιμαίνω*, quod ita pascere significat, ut etiam regere ac gubernare denotet, quod Græcus Interpres Euehymius annotauit in commentariis in hunc locum. Augustinus quoque oves pascendas exponit, *docendus regendusq; committit*. Respectu eorum quos pascere iubetur Petrus, primo vocatur *agni*, postea *oues*, quibus significatur tum populus fidelis, qui ita pascitur ut alios non pascat; tum ipsi Pastores qui alios pascunt, sicut agnorum matres oves sunt. Quod obseruans Ambrosius

Ambrosius ita scribit. *Tertio Dominus interrogauit, non iam agnos, ut primo, lacte quodam pascēdos, nec ouiculas, ut secundo (sic enim ille legit) sed oues pascere iubetur, perfectiores ut perfectior gubernaret.* Obseruamus rursus, ut hoc amplissimum munus Petro Christus demandaret, non simplicem ab eo dilectionem, quæ in quolibet Pastore requiritur, sed excellentem & cæteris maiorem Christum flagitasse. Ait enim: *Simon Ioannis, diligis me plus his?* Ita videlicet diligenti plus cæteris, pascendi potestatem ampliorem quam cæteris dedit. Alioqui æqualem & cōmunem cæteris daturus potestatem, non nisi dilectionē ab eo cæteris æqualem flagitasset. Quod obseruans D. Ambrosius ait. *Christus eleuandus in calū, amoris sui vicarium Petrum reliquit: & idē quia solus profitetur ex omnibus, omnibus antefertur.* Hæc obseruatio tanti valet, ut bonus Calvinus hæc Christi ad Petrum verba (*Diligis me plus his?*) penitus intacta reliquerit. Audacior Beza tacere noluit, sed rem eludere contendit. *Hoc (inquit) addit Christus, non ut alijs Petrum anteponat, sed ut in memoriā reuocet Petro inanem illam iactationē qua fretus dixerat, tacentibus cæteris, se vitam depositurum ipsius causa.* Sed hæc Bezæ euasio luculento nititur mendacio. Non enim tacentibus cæteris solus Petrus se vitam depositurum Christi causa dixerat: sed cū dixisset, *Etiam si oportuerit me mori tecum, non te negabo;* addit Matthæus, addit etiam Marcus, *Similiter & omnes discipuli dixerunt.* Non ergo ad illam iactantiam, quæ omnibus communis erat, in memoriā reuocandam, solus Petrus interrogatur, *An diligat plus cæteris.* Sanior est S. Ambrosij obseruatio: & frustra Beza turpi mendacio innixus exclamat, *Quorsum istud ad Antichristianam tyrannidem?* Sic enim rebellis spurius sedis Apostolicæ iustam & supremam autoritatem conuictio lacerat. Culpat statim Augustinum quod de ciuitate Dei libro 14. cap. 7. discrimen constituat inter ἀγαπᾶν & φιλεῖν, quasi istud amplius quam illud declaret, & rem esse ait nullius momenti. Atqui D. Augustinus eodē in loco prorsus contrarium docet, & probat ex scripturis vtrumque verbū amoris & dilectionis indifferenter accipi: immo & ex ipso textu doctē obseruat illa duo verba hoc loco prorsus idem significare, quod aliter olim Ambrosiū secutus exponens retracto. *Tertia (inquit) interrogazione ipse Iesus non ait, Diligis me, ἀγαπᾶς με, sed, Amas me, φιλεῖς με: ubi secutus Euangelista ait, Contristatus est Petrus quia dixit ei tertio, Amas me, cū Dominus non tertio, sed semel dixerat, Amas me, bis autē dixerat,*

Lib. 10.
cap. 24. in
Lucam.

3.

In Luc.
lib. 10.
cap. 24.

Beza euasio
mero
mendacio
nixa.

Matth. 26.
35. Marc.
14. 31.

Augusti-
nus a Beza
mendaci-
ter taxa-
tus.

De Ciuit.
Dei lib.
14. c. 7.

Diligis me. Vnde intelligimus, quòd etiã cum dicebat Dominus, Diligis me, nihil aliud dicebat, quàm, Amas me. Petrus autem non mutavit huius unius rei verbum, sed etiam tertio dixit, Domine, tu scis quia amo te. Hac propterea commemoranda putavi, quia nonnulli arbitrantur aliud esse dilectionem seu charitatem, aliud amorem. Quam sententiam improbabilem esse statim ostendit. Quid ergo Beza in mentem venit id in Augustino culpare, cuius contrarium ille apertè docet, nisi quòd perulantes hæretici ad Patres doctissimos reprehendendos præcipites feruntur, eos autè inspicere ac legere non dignantur?

Beza annotatione in epra & im pia.

Addit aliam annotationem Beza, pro eo quod Ioannes habet agnos & oves, ἀγνῶς καὶ ὄves, Syrum interpretem tribus vti vocibus, sed idem significantibus. Quod (inquit) non annotassem, nisi adoratores bestia viderem etiam ad stabilendam illius tyrannidè non minus impudenter quàm impie occasionem ex his voculis arripere, quasi per agnos ipsi Apostoli reliqui intelligantur, quos tamen Christus non pascere, sed, postquam respicisset, confirmare, suo videlicet exemplo, ceterisque virtutibus, Petro precepit. Luc. 22. 32. Plena est ineptiæ & impietatis annotatio. Si adoratores bestia sunt qui inter has voces distinguunt, Ambrosius & Euthymius à nobis citati tales fuerunt. Sed facilius est Bezam esse bestiam, quàm sanctissimos illos & doctissimos Patres adoratores bestia fuisse. Deinde in hæreticis verbis Christi, & distinctionem ab Evangelista positam religiosè retinere, est iudicio Beza impudenter & impie ex voculis occasionem arripere. Hæc est quam deserunt hæretici Scripturæ reuerentia, quoties contra illos premitur. Impietatis Bezanæ hæc notæ sunt. Agnorū vocabulo Apostolos à quoquam designari, perquam ineptè affirmat, quum agnorū vocabulo populū fidelem, ovium verò Pastores & perfectiores significari, Ambrosius & Euthymius alique Catholici affirmant. Quòd autem Petri officium de confirmandis fratribus suis exponit Beza, ad exemplum ac ceteras virtutes pertinere, quibus eos Petrus præire debuit, glossam esse à Christi mente alienissimam, ex doctissimorum Patrum concordia sententiã ad illum Lucæ locum ostendimus. Quod tandem ait Syrū interpretem tribus vti vocibus idem significantibus, falsum penitus esse textus Syriaci interpretatio monstrat: quæ pro tribus illis vocibus primò agnos, secundò & tertio oves reddit. Et ut ita se res haberet, an ipsis Evangelistæ verbis Græcis Græcè scribentis, istud præiudicare vilo modo potest aut debet? Sanè neutra illarum trium vocū Hebræicis verbis

Scripturam vilipendit Beza.

illos & doctissimos Patres adoratores bestia fuisse. Deinde in hæreticis verbis Christi, & distinctionem ab Evangelista positam religiosè retinere, est iudicio Beza impudenter & impie ex voculis occasionem arripere. Hæc est quam deserunt hæretici Scripturæ reuerentia, quoties contra illos premitur. Impietatis Bezanæ hæc notæ sunt. Agnorū vocabulo Apostolos à quoquam designari, perquam ineptè affirmat, quum agnorū vocabulo populū fidelem, ovium verò Pastores & perfectiores significari, Ambrosius & Euthymius alique Catholici affirmant. Quòd autem Petri officium de confirmandis fratribus suis exponit Beza, ad exemplum ac ceteras virtutes pertinere, quibus eos Petrus præire debuit, glossam esse à Christi mente alienissimam, ex doctissimorum Patrum concordia sententiã ad illum Lucæ locum ostendimus. Quod tandem ait Syrū interpretem tribus vti vocibus idem significantibus, falsum penitus esse textus Syriaci interpretatio monstrat: quæ pro tribus illis vocibus primò agnos, secundò & tertio oves reddit. Et ut ita se res haberet, an ipsis Evangelistæ verbis Græcis Græcè scribentis, istud præiudicare vilo modo potest aut debet? Sanè neutra illarum trium vocū Hebræicis verbis

verbis respondet, quod magis spectandum erat. Sed quare Beza in Græcorum verborum proprietate excutienda accuratus, de verbis Evangelistæ differentibus *ῥόνη* & *ῥοῦνη* nihil hoc loco annotavit? Cur ex Homero, ut multa solet, illud non protulit, *τὸν ῥοῦνην λαῶν*, ut, quantum valeat, τὸ *ῥοῦνην*, suum lectorem moneret? Nempe ad veritatem orthodoxam istud faciebat; cuius ille hostis esse analuit quàm interpres.

Sed nunc, omisso Beza, ad Calvium veniamus. *Legitimi* (inquit) *Pastores coram Deo censentur, qui sub Christo capite Ecclesia præsent per verbi ministerium. Quo satis dilucidè refellitur Romanensium improbitas, qui locum hunc detorquent ad stabilendam Papatus sui tyrannidem. Petro, inquiunt, præ alijs dictum est, Pasce oves meas. Cur illi potius dictum sit quàm reliquis, iam antè exposuimus. Nempe ut purus omni sinistra nota liber esset ad prædicandum Evangelium: & idè ter eum Pastorem constituit Christus, ut tres abnegationes, quibus sibi Petrus æternum præbrum contraxerat, abolita, eius Apostolatam non impediunt, quemadmodum prudenter observant Chrysostomus, Augustinus, Cyrillus, & plerique alij. Ceterùm nihil Petro datum est his verbis quod nõ omnibus Evangelij ministris sit commune. Frustra ergo Papista idè contendunt esse primum, quia specialiter vnus vocetur. Hæc ille, contra veritatem Evangelicam frustra recalcitrans. Petrum quidem de amore suo erga Christum ter fuisse rogarum, ut trinam negationem triplici amoris confessione ablueret & compensaret, notarunt Patres à Caluino citati: sed Apostolatum illi per hanc triplicem confessionem quasi renouatum fuisse, vnus Cyrillus affirmat; nec id quasi literæ sensum enucleans, sed, quemadmodum præfatur, sensum quendam sublimiorem & mysticum consecrans. Alius (inquit) quiddam hæc oratio certè parturit. Sed neque verè dici potest Apostolatam Petro restitutum fuisse, ut Caluinus hîc dicit. Narrat (inquit) hîc Evangelista quomodo Petrus in eum honoris gradum, unde exciderat, restitutus fuit. Nam et si per illam negationem Apostolatu excidisset, nec ad gradum illum recuperandum vel pœnitentia confestim subsequens, vel benevolentissima illa Christi apparitio soli Petro primo resurrectionis die seorsim facta (de qua Lucas, *Et apparuit Simoni*) suffecisset; tamen noua potestas remittendi & retinendi peccata iam prius Petro cum alijs Apostolis concessa, certum argumentum est, Petrum in Apostolatus sui dignitatem iam antea restitutum fuisse.*

Calvini
recalcitra-
tio.

Petro A-
postolatus
non est hîc
restituus.

Luc. 24.

maximè in sensu Caluini, qui illam remittendi peccata potestatem in sola prædicatione verbi consistere pertinaciter loco eodem docet, & hinc rursus totam pascendi potestatem Petro datam exponit, præesse Ecclesie per verbi ministerium. Deinde etsi Patres à Caluino citati ex trina dilectionis professione Petri primatum non colligunt, colligitur ille tamen partim ab iisdem, partim ab aliis Patribus citatis, ex aliis huius loci circumstantiis quas annotauimus, & imprimis ex eo quòd an plus cæteris Christum diligeret (quòd sibi penitus dissimulandum putauit Caluinus) à Christo interrogatur. Frustra igitur Caluinus veritati Euangelicæ reluctatus est.

Quæ nunc in Caluino sequuntur, vel friuolæ exceptiones sunt, quibus olim satisfactum est, vel putidæ cauillationes, vix vlllo responso dignæ. Singula tamen breuiter discutiemus. *Atque ut demus (inquit) fuisse priuatim illi aliquid honoris delatum, vnde, quæso, euincens locatum fuisse, in primatu? Iam ex ipsis Christi verbis diligenter excussis illud euicimus. Neque de priuato aliquo Petri honore aliquid hinc Christum egisse, vel per somnium cogitare potest, qui Christi omnes actiones & doctrinam, quem scopum semper habuerint, vel mediocriter perpendit. Addit: Euerit sanè inter Apostolos præcipuus, an inde protinus sequetur, fuisse vniuersalem totius orbis Episcopum? Stolidæ est exceptio à Caluino sæpe repetita, à nobis super Matthæum reiecta. Adde (inquit) quòd quicquid accepit Petrus, nihilo magis ad Papam perinet quam ad Mahometum. Cõuictiu est hominè hæretico & nulla refutatione dignum. Atqui probabit, si diis placet. Quo enim (inquit) iure pro herede Petri se venditat? Nõ pro herede, sed pro successore se venditat, eadem Cathedrã, fidem, ac doctrinã tenens. Pergit adhuc. Deinde quis illi sanus concedat, hic ius aliquod hereditarium à Christo positum esse? Et quis sanus illud negabit? Pascendi verbum, officium designat non extraordinarium sed perpetuum. Quile Christi perpetuum est: perpetuus igitur & Paltor est quem Christus illi præfecit. Quis sanæ mentis istud negabit? Addit Caluinus. Successor tamen vult haberi, utinam quidem esset. Nemo nostrum illi repugnat, quin & diligat Christum, & curam suscipiat pascendi eius gregis. Sed neglecto Christi amore, & reiecto pascendi officio, successionem iactare, nimis absurdum est, nec minus stultum. Petri successores Romani Pontifices nec Christi amorem, cuius fidem semper fortissimè defenderunt, nec pascendi officium, quòd latissimè patet, penitus neglexerunt, etsi alij magis, alij minus illi muneri incubuerint. Nec qui*

Variis
Caluini
cauillationibus
re-
sponderetur.

1.

2.

Ad Matt.
c. 16. v. 18.

3.

4.

5.

6.

qui Cathedram & doctrinam tenet, successionem inaniter iactat, tamen si officium aliquatenus negligat, quam diu reiecta fide in lupum non vertitur; sicuti Reges ius regni non amittunt, tamen si rem negligenter administrant, quam diu in tyrannos non vertuntur. Pergit Calvinus. *Quemadmodum autem Christus docendi provinciam Petro mandans, solium idolo vel animarum carnifici erigere noluit, ex quo Ecclesiam miserè opprimeret, ita breuiter admonuit quale probet Ecclesia sua regimen.* Respondeo: *Quemadmodum Christus oues suas pascendi provinciam generalem atque supremam mandans, nec idolo alicui, nec animarum carnifici, sed Cathedræ Apostolicæ & animarum curatori maximo solium erexit, ex quo hæreticos omnes per omnes ætates, & inter ceteros Caluini sectam penitus opprimeret: sic officium istud & maximæ sollicitudinis & in primis necessarium totis his 1500. annis Petri successores strenuè sunt exequuti. Concludit tandem & triumphum canit Calvinus. Sic larua detrahitur cornutis Episcopis, qui sola theatrica pompa & inani titulo contenti, ius Episcopale sibi arrogant. Hoc est fulmen Calvinistarum, quo vix pulli & aui culæ terrentur. Calvinus omnibus laruam detraxit, quia strenuè bacchari & mentiri potuit. Non contentus Papam è solio deicere, omnes quoque Episcopos è ponte deturbat. Sed stat firma sedes Apostolica, Petrique Cathedra. Pascunt Ecclesiam Catholicam docti & sancti Episcopi, quorum studio ac diligentia lupi Calviniani à Christi gregibus arcentur. Nec sola Episcoporum incuria, sed populi leuitate & principum conuientia hæc Calviniana secta præualuit.*

18. *Cum senueris, extends manus tuas, & alius cinget te. & ducet quod tu non vis. Hoc autem dixit, significans qua morte clarificaturus esset Deum.*

Qui ex hoc loco colligunt Petrum fuisse crucifixum (ait hoc loco Beza) ineptè argumentantur, cum Christus in genere predicat Petri mortem violentam fore. Similiter Calvinus. Multi genus mortis notari putant, quod extensis brachiis suspensus fuerit, verum ego simpliciter cingendi verbo comprehendere interpretor. externas omnes actiones quibus se homo & vitam suam componit. Cingebas te, hoc est, induebas prout libitum erat. Post hæc autem tolletur hæc formandi habitus libertas. Porro quo supplicij genere affectus fuerit Petrus, præstat nescire, quam dubiis fabulis habere fidem. Hæc ille. Vterque historiã Euan-

Calvinus
ac Beza
historiam
Euangel.
studio cor-
rumpunt.

gelicam affectatē corrumpit, vt traditionem Ecclesiasticam de Beato Petro crucifixo inanem ac ridiculam reddat. Sed verba Christi & Euangelistæ tam clara sunt, vt huiusmodi cauillationibus eludi nequeant. Christus non solum Petro dixit, *Alius te cinget, & ducet quò tu non vis*, quod de morte pro Christo toleranda, cui naturalis hominis iusti voluntas repugnat, ipse Calvinus agnoscit, sed genus mortis exprimere volens, duabus circumstantiis vsus est, *Extendes manus tuas, & Alius te cinget*. De veraque circumstantia sic Augustinus in hunc locum. *Extendes manus tuas, id est, crucifigeris. Ad hoc autem vt venias, alius te cinget, & ducet non quò vis, sed quò non vis. Prius dixit quòd fieret: deinde quomodo fieret. Hæc ille. De posteriori circumstantia Tertullianus. Tunc Petrus ab altero cingitur, cum cruce astringitur. Euangelista quoque aperte affirmat de genere mortis ista Christum dixisse, subiungens. Hæc autem dixit, significans qua morte clarificaturus esset Deum. Qua morte, id est, quo genere mortis, ait Chrysostomus Patriarcha Græcus, illud verbum, *τοιοῦτον θάνατον*, exponens, quod ita exponendum negat Beza, quasi verbi Græci proprietatē melius teneret quam aureum illud Græcorum os.*

Ioan. xi. 23 Sic supra Ioan. 12. dicente Christo, *Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum*, addit Euangelista, *Hoc autem dicebat, significans qua morte esset moriturus, τοιοῦτον θάνατον ἡμεῶν ἀποθνήσκων*: vbi iterum de genere mortis suæ loquutum esse Christum negari non potest. Calvinus autem glossa, *Alius te cinget*, id est, post hæc tollitur hæc te formandi habitus libertas, planè ridicula & puerilis est, quasi Christus Petro prædixerit fore vt deinceps non se indueret pro libito, & quasi coniuncta illa duo non essent, *Alius te cinget, &, Ducet quò non vis*, quorum posterius ad Petri martyrium pertinere quum Calvinus ipse fateatur, prius quoque membrum ei coniunctum eodem spectare, negare non debuit. Sed libuit præfractis hominibus, historiæ Euangelicæ clarissimæ luci tenebras offundere. Porro non dubiis fabulis, sed indubitata fidei, & grauissimis rerum Ecclesiasticarum scriptoribus fides habetur de genere supplicij quo Petrus affectus fuit. Eusebius Pamphili ex Origene in Genesim ita scribit. *Petrus ad extremum, quum Romæ versaretur, capite deorsum statuto (sic enim perterritus erat) crucifixus est. Vnde eleganter Tertullianus. Petrus passioni Domine Romæ adæquat. & D. August. Petrus pro Christo capite deorsum verso in ligno suspenditur. Idem refert Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum.*

Orosius

B. Petri
crucifixio
à Christo
præannun-
ciata.

Tract. 12;
in Ioan.

Lib. 4.
aduersus
Marcionem.

Hom. ult.
in Ioan.

Ioan. xi. 23

Calvini
glossa pu-
tilis.

Petrus
Romæ
crucifixus.
Historia
Ecclesiast.
lib. 3. c. 1.

In præ-
script. c. 26

Orosius lib.7.cap.6.Dorotheus Tyrius in Synopsi, Egesippus de excidio Hierosolymitano lib.7.Chrysoftomus his verbis.

Gaudet Petre, qui ligno crucis fructus es, & ad Magistri similitudinem recta quidem figura, sicut Dominus noster, crucifigi noluit, sed magis inuerso capite, veluti è terra ad cælum iter parans. Idem scribit Theodoretus in oratione de charitate, B. Maximus in Natali Apostolorum Serm.1.Prudentius, & alij grauissimi atque antiquissimi authores. Sed Caluino ac Bezae

Homil. in Princip. Apost.

si antiquitatis testimonia fidem facere nequeunt, minus mirari debemus: quando & ipse textus Evangelicus per se perspicuus & luculentus non satisfacit. Hæc illorum pietas, hæc modestia est.

* * *

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Faint text from the adjacent left page]